EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 5. 2013
SWD(2013) 188 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu (prepracované znenie)

{COM(2013) 311 final}
{SWD(2013) 189 final}

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu (prepracované znenie)

1. VYMEDZENIE PROBLÉMU

Smernica 93/7/EHS z 15. marca 1993 o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu[1] má zabezpečiť navrátenie určitých predmetov národného kultúrneho bohatstva nezákonne vyvezených z územia členského štátu od 1. januára 1993.

Vnútroštátne orgány zodpovedné za uplatňovanie smernice (ďalej len „ústredné orgány“) vnímajú túto smernicu ako nevyhnutný nástroj na ochranu národného kultúrneho dedičstva. Tieto orgány však kritizujú obmedzenú účinnosť smernice pri navracaní určitých predmetov kultúrnej hodnoty označených ako „národné kultúrne bohatstvo“ s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo administratívnymi postupmi v zmysle článku 36 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „národné kultúrne bohatstvo“).

V posúdení vplyvu sa uvádzajú tri hlavné dôvody jej obmedzenej účinnosti:

1. Podmienky pre navrátenie predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“, a to skutočnosť, že predmety musia byť zaradené do niektorej z 15 kategórií uvedených v prílohe (ako napríklad archeologické predmety, obrazy, maľby, rytiny alebo archívy) a spĺňať minimálny vekový limit (50, 75 alebo 100 rokov) a/alebo minimálny finančný limit (hodnota 15 000, 30 000, 50 000 alebo 150 000 EUR).
2. Krátka jednoročná lehota na uplatnenie nároku na navrátenie predmetu.
3. Náklady na odškodnenie vlastníka. V smernici sa ustanovuje, že súd zabezpečí vlastníkovi poskytnutie odškodnenia, ak vlastník postupoval pri nadobudnutí predmetu s riadnou starostlivosťou. Pri uplatňovaní tohto ustanovenia v členských štátoch by priznanie odškodnenia (a/alebo jeho výšky) mohlo byť za podobných okolností predmetom rozdielnych rozhodnutí. Toto ustanovenie by mohlo byť zdrojom nejednoznačnosti a v prípade niektorých členských štátov by mohlo viesť k zvýšeniu nákladov na navrátenie alebo ho dokonca znemožniť.

So zreteľom na ťažkosti, ktoré sa vyskytli v súvislosti s navracaním predmetov, vnútroštátne orgány musia často používať mechanizmy ustanovené medzinárodným dohovorom UNESCO z roku 1970 o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu

[1] Smernica Rady 93/7/EHS z 15. marca 1993 o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu, Ú. v. ES L 74, 27.3.1993, s. 74, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 96/100/ES zo 17. februára 1997, Ú. v. ES L 60, 1.3.1997, s. 59 a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/38/ES z 5. júna 2001, Ú. v. ES L 187, 10.7.2001, s. 43.

vlastníctva kultúrnych statkov a/alebo mechanizmy ustanovené dohovorom UNIDROIT z roku 1995 o ukradnutých alebo nezákonne vyvezených kultúrnych predmetoch[2].

2. ANALÝZA SUBSIDIARITY

Článkom 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa Únii umožňuje prijímať opatrenia na zjednodušenie fungovania vnútorného trhu s tovarom, vrátane predmetov kultúrnej hodnoty.

Stanovenie pravidiel v oblasti navrátenia týchto predmetov je spôsob, ako toto fungovanie zjednodušiť. Únia však nie je oprávnená vymedziť národné kultúrne bohatstvo ani určiť, ktoré typy vnútroštátnych súdov sú príslušné rozhodovať o nároku na navrátenie.

Keďže opatrenia na úrovni jednotlivých členských štátov v oblasti navrátenia mohli narážať na rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami, vytvorenie vnútorného trhu sprevádzalo prijatie smernice 93/7/EHS.

Cezhraničný rozmer nezákonného vývozu predmetov kultúrnej hodnoty spôsobuje, že najlepšie predpoklady na ovplyvnenie týchto aspektov a umožnenie navrátenia nezákonne vyvezených predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré sa nachádzajú na území iného členského štátu, má Únia. Počas verejných konzultácií sa prevažná väčšina ústredných orgánov a zástupcov verejného sektora vyslovila v prospech opatrenia Únie na zlepšenie systému navracania predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“. Naopak, väčšina občanov a súkromných subjektov nepovažovala za potrebné uplatniť opatrenie Únie na zabezpečenie navrátenia predmetov kultúrnej hodnoty označených ako „národné kultúrne bohatstvo“.

3. CIELE

Všeobecným cieľom tejto iniciatívy je prispieť k ochrane predmetov kultúrnej hodnoty v rámci vnútorného trhu. Osobitným cieľom je umožniť členským štátom dosiahnuť navrátenie predmetov kultúrnej hodnoty označených ako „národné kultúrne bohatstvo“ nezákonne vyvezených z ich územia od roku 1993.

Operačnými cieľmi tejto iniciatívy sú zvýšenie počtu prípadov navrátenia predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“ a zníženie nákladov na toto navrátenie.

Takéto ciele sú v súlade so závermi Rady Európskej únie z 13. a 14. decembra 2011, v ktorých Rada Komisii odporúča, aby podporila členské štáty pri účinnejšej ochrane predmetov kultúrnej hodnoty s cieľom predchádzať nedovolenému obchodovaniu s nimi, bojovať proti nemu a prípadne podporiť doplnkové opatrenia.

4. MOŽNOSTI POLITIKY

Možnosti politiky boli rozvinuté na základe predpokladov uvedených ďalej v texte.

- Voľný pohyb predmetov kultúrnej hodnoty je základná zásada uznaná zmluvou (ZFEÚ). Touto zmluvou sa uznáva aj právo členských štátov obmedziť túto voľnosť pohybu v záujme ochrany predmetov kultúrnej hodnoty označených ako „národné kultúrne bohatstvo“,

[2] Tieto dohovory neratifikovali všetky členské štáty Únie: dohovor UNESCO z roku 1970 ratifikovalo 22 členských štátov a dohovor UNIDROIT z roku 1995 ratifikovalo 13 členských štátov.

- vymedzenie pojmu „národné kultúrne bohatstvo“, ako aj príslušné opatrenia na jeho ochranu sú v právomoci každého členského štátu,
- právo podať žalobu o navrátenie má iba členský štát, a to nezávisle od druhu vlastníctva k predmetu (verejné alebo súkromné),
- smernica sa nedotýka aspektov týkajúcich sa vlastníctva k predmetu, ktorého vrátenie sa požaduje, čím spĺňa článok 345 ZFEÚ.

V správe sa neposudzovali možnosti, ktoré nie sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti Únie alebo nespĺňajú pravidlá zmluvy (ZFEÚ).

Popri **základnom scenári – žiadna zmena (možnosť 1)** sa preskúmali tieto možnosti[3]:

Možnosť 2: Podporiť používanie spoločných nástrojov ústrednými orgánmi

Komisia by navrhla používanie počítačového nástroja na zlepšenie administratívnej spolupráce a konzultácií medzi ústrednými orgánmi.

Možnosť 3: Revízia smernice 93/7/EHS

Smernica 93/7/EHS, zmenená a doplnená smernicami 96/100/ES a 2001/38/ES, by sa revidovala s cieľom i) rozšíriť rozsah jej pôsobnosti na všetky predmety označené členskými štátmi ako „národné kultúrne bohatstvo“, ii) predĺžiť lehotu na uplatnenie nároku na navrátenie a lehotu na vykonanie kontroly, či nájdený predmet je skutočne predmetom kultúrnej hodnoty, a iii) zosúladiť podmienky týkajúce sa odškodnenia vlastníka.

Možnosť 4: Podporiť ratifikáciu a vykonávanie dohovoru UNESCO z roku 1970 o predmetoch kultúrnej hodnoty členskými štátmi

Komisia by začala informačnú kampaň na zvýšenie záujmu členských štátov o ratifikáciu, alebo aj vykonávanie dohovoru UNESCO z roku 1970[4].

5. POSÚDENIE VPLYVU

V podstate žiadna z možností politiky, ktoré už boli opísané, nemá vplyv na vytváranie pracovných miest, životné prostredie, konkurencieschopnosť alebo na Chartu základných práv.

Tieto možnosti majú vplyv na ochranu národného kultúrneho dedičstva, pretože existencia účinných mechanizmov navracania je dôležitým predpokladom tejto ochrany.

Možnosti 1, 2 a 3 majú takisto vplyv na riadne fungovanie vnútorného trhu, pretože prispievajú k zosúladeniu voľného pohybu predmetov kultúrnej hodnoty s ochranou národného kultúrneho bohatstva. Možnosť 3 môže mať vplyv na určitých účastníkov trhu s umením, ako sú obchodníci so starožitnosťami alebo aukčné domy, z ktorých prevažnú väčšinu tvoria malé a stredné podniky.

Analýza možností politiky má predovšetkým kvalitatívny charakter.

---

[3] Od ostatných možností, akými sú i) ratifikácia dohovoru UNESCO z roku 1970 a dohovoru UNIDROIT z roku 1995 Úniou, ii) stanovenie stratégie Únie zameranej na ratifikáciu dohovoru UNIDROIT všetkými členskými štátmi, iii) nahradenie smernice 93/7/EHS nariadením a iv) zrušenie smernice 93/7/EHS, sa upustilo už v prvej fáze skúmania jednotlivých riešení z dôvodov ich uskutočniteľnosti.

[4] Webová lokalita UNESCO obsahuje podrobné informácie o vykonávaní dohovoru UNESCO z roku 1970 dvadsiatimi dvoma členskými štátmi a o prijatých opatreniach na boj proti nedovolenému obchodovaniu. http://www.unesco.org/new/fr/culture/themes/movable-heritage-and-museums/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/examination-of-national-reports/#c280797

5.1. Možnosť 1: Základný scenár – žiadna zmena

Pri tejto možnosti by sa nevyhovelo žiadostiam ústredných orgánov urobiť zo smernice účinnejší nástroj na navrátenie všetkých predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“.

Reakcie na verejné konzultácie naznačujú, že 61,02 % respondentov zo súkromného sektora zastáva názor, že smernica primerane spĺňa potreby členských štátov, pokiaľ ide o navrátenie predmetov národného kultúrneho bohatstva. Naproti tomu sa s týmto názorom stotožňuje len 20,83 % zástupcov súkromného sektora.

Komisia nemá k dispozícii všeobecné informácie o operačných nákladoch súvisiacich s uplatňovaním smernice. Administratívna záťaž spojená s vypracovaním správy o uplatňovaní smernice každé tri roky sa odhaduje na 55 000 EUR, čo predstavuje ročnú záťaž približne 18 000 EUR[5].

5.2. Možnosť 2: Podporiť používanie spoločných nástrojov ústrednými orgánmi

Pri hodnoteniach uplatňovania smernice ústredné orgány konštatovali postupné zlepšovanie, oznámili však, že ich kontakty boli málo štruktúrované, najmä pre chýbajúci spoločný systém konzultácií a jazykové bariéry.

Pri tejto možnosti by sa uvažovalo o používaní informačného systému o vnútornom trhu IMI (ďalej len „IMI“) na zjednodušenie administratívnej spolupráce a výmeny informácií medzi ústrednými orgánmi. Tento nástroj, ktorý vyvinula Komisia, je dostupný na internete a nevyžaduje si inštaláciu žiadneho softvéru. Ide o zabezpečenú viacjazyčnú aplikáciu, ktorá umožňuje rýchlu výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi. Nástroj obsahuje systém elektronických oznámení, jednotných formulárov vo všetkých jazykoch, zoznamy vopred preložených otázok/odpovedí, nástroj na automatický preklad zabudovaný v systéme a mechanizmus monitorovania podaných žiadostí.

Používanie IMI by si vyžadovalo vyvinutie modulu ad hoc, ktorý by bol prispôsobený potrebám vyplývajúcim zo smernice.

Takýto nástroj by zjednodušil uplatňovanie smernice a mal by pozitívny vplyv na počet prípadov navrátenia, najmä navrátenia na základe mimosúdnej dohody.

Počas verejných konzultácií tretina zástupcov verejného sektora usúdila, že posilnenie administratívnej spolupráce a konzultácií je najlepším riešením, ako uľahčiť navracanie predmetov národného kultúrneho bohatstva. Naopak, 61,02 % zástupcov súkromného sektora zastávala názor, že nie je potrebné meniť súčasný stav a na navrátenie predmetov národného kultúrneho bohatstva nie je potrebné posilniť spoluprácu.

Náklady na vývoj modulu ad hoc, prevádzku a údržbu systému IMI by sa hradili z rozpočtu Únie. Komisia sa zároveň podujme zorganizovať školenia potrebné na spustenie modulu a jeho riadne fungovanie z dlhodobého hľadiska.

Náklady súvisiace s operáciami v IMI, ako napr. náklady na ľudské zdroje (používateľmi IMI na vnútroštátnej úrovni by mali byť v zásade osoby, ktoré už majú túto agendu na starosti), na činnosti v oblasti odbornej prípravy jednotlivých používateľov, propagácie a technickej pomoci, ako aj na správu systému na vnútroštátnej úrovni, by hradil členský štát. Vďaka systému IMI by sa administratívna záťaž týkajúca sa povinnosti zostaviť raz za tri roky národnú správu o uplatňovaní smernice mohla znížiť na 27 500 EUR každé tri roky; ročná administratívna záťaž by potom predstavovala približne 9 000 EUR.

[5] http://adminburden.sg.cec.eu.int/calculator.aspx

5.3. Možnosť 3: Revízia smernice 93/7/EHS

Cieľom tejto možnosti by bolo zrevidovať súčasné nástroje a zároveň vypracovať konsolidované znenie smernice 93/7/EHS, zmenenej a doplnenej smernicami 96/100/ES a 2001/38/ES.

Touto možnosťou by sa v podstate mohli vyriešiť hlavné príčiny obmedzenej účinnosti smernice v dosahovaní navrátenia predmetov národného kultúrneho bohatstva. Vyhovelo by sa opakovaným žiadostiam ústredných orgánov a splnili by sa odporúčania Rady Európskej únie z decembra 2011, aby Komisia podporila doplnkové opatrenia na účinnú ochranu predmetov kultúrnej hodnoty.

Z verejných konzultácií vyplýva, že väčšina respondentov z verejného sektora sa domnieva, že v záujme dosiahnutia cieľa skutočného navrátenia predmetov národného kultúrneho bohatstva by bolo potrebné konať prostredníctvom revízie smernice ako jednorazovej iniciatívy alebo spojiť revíziu s inými riešeniami, napr. so zlepšením administratívnej spolupráce. Naproti tomu len 22,03 % respondentov zo súkromného sektora sa prikláňa k revízii smernice.

5.3.1. Rozšíriť rozsah pôsobnosti smernice

Rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice na všetky predmety kultúrnej hodnoty označené ako „národné kultúrne bohatstvo“ bez toho, aby sa uplatňovali spoločné kategórie, finančné limity a/alebo vekové limity, by malo mať veľmi pozitívny vplyv na ochranu kultúrneho dedičstva členských štátov. Takáto úprava by členským štátom umožnila požiadať o vrátenie všetkých predmetov kultúrnej hodnoty označených ako „národné kultúrne bohatstvo“, ktoré boli nezákonne vyvezené z ich územia od roku 1993.

Obavy z toho, že zrušenie limitov a/alebo kategórií predmetov by mohlo mať vplyv na počet žiadostí o navrátenie, by v žiadnom prípade nemali byť dôvodom na odmietanie tejto úpravy, pretože zvýšenie počtu prípadov navrátenia je cieľom tejto iniciatívy.

Ústredné orgány prevažne súhlasia s tým, že je potrebné rozšíriť rozsah pôsobnosti smernice. Hoci myšlienka zníženia finančných limitov má veľmi širokú podporu, myšlienka úpravy vekového limitu, pridania kategórií predmetov alebo zrušenia prílohy má menšiu podporu. Počas verejných konzultácií[6] sa zástupcovia verejného sektora vyjadrili takto: i) zníženiu finančných limitov je priaznivo naklonených 25 % z nich, ii) zrušeniu vekových limitov 50 % a iii) zrušeniu prílohy 25 %.

5.3.2. Predĺžiť lehotu na uplatnenie nároku na navrátenie a lehotu na vykonanie kontroly predmetu

Predĺžením týchto lehôt by sa zohľadnila zložitosť cezhraničných vzťahov bez toho, aby sa pritom zanedbala povinnosť riadnej starostlivosti, ktorú má žiadajúci štát. Tieto úpravy by členskému štátu umožnili konať v tých najlepších podmienkach, takže by mal viac príležitostí na dosiahnutie navrátenia príslušného predmetu.

Tieto úpravy by teda mali pozitívny vplyv na počet úspešných konaní o navrátenie predmetov kultúrnej hodnoty. Okrem toho by existencia výhodnejších podmienok konaní o navrátení mala odrádzajúci vplyv na vlastníka predmetu, čo by pravdepodobne viedlo k zvýšeniu počtu prípadov navrátenia na základe mimosúdnej dohody.

Prevažná väčšina ústredných orgánov a 80 % zástupcov verejného sektora, ktorým bola táto otázka položená počas verejných konzultácií, sa vyjadrili za predĺženie uvedených lehôt.

---

[6] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/cultural-goods/results_public_consultation_cultural_goods_en.htm

5.3.3. Zosúladiť podmienky odškodňovania

V snahe zabrániť tomu, aby sa odškodnenie poskytovalo niektorým nepoctivým vlastníkom alebo vlastníkom, ktorí „nepostupovali s riadnou starostlivosťou“, by bolo potrebné zmeniť a doplniť smernicu s cieľom i) určiť spoločné kritériá na výklad toho, čo znamená „riadna starostlivosť“ vlastníka, a ii) spresniť, že vlastník musí dokázať, že pri nadobudnutí predmetu postupoval s riadnou starostlivosťou.

Existencia spoločných kritérií by vnútroštátnym súdom uľahčila posudzovanie okolností. Okrem toho skutočnosť, že by dôkazné bremeno spočívalo na účastníkoch trhu, by týchto účastníkov podnecovala k tomu, aby pri nadobúdaní predmetu vždy vhodným spôsobom overili jeho pôvod, čo by bolo odrádzajúcim faktorom pre obchod s predmetmi pochybného pôvodu.

Takéto úpravy by mali výrazne pozitívny vplyv na počet prípadov navrátenia a na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty a boj proti nemu, najmä v štátoch, ktoré najviac trpia následkami nedovoleného obchodovania.

Väčšina ústredných orgánov považuje za potrebné zosúladiť kritériá na účely vymedzenia pojmu riadna starostlivosť vlastníka a naopak, iba menšina si želá, aby sa v smernici spresnilo, že vlastník musí preukázať, že postupoval s riadnou starostlivosťou. Počas verejných konzultácií sa 40 % účastníkov verejného sektora naklonených revízii smernice vyjadrilo aj za stanovenie spoločných kritérií na určenie toho, čo znamená „riadna starostlivosť“. Naopak, nepovažovalo sa za potrebné, aby sa v smernici spresnilo, kto znáša dôkazné bremeno o riadnej starostlivosti.

Náklady na vykonávanie tejto možnosti by zásadne boli rovnaké ako náklady na transpozíciu novej smernice do vnútroštátnych právnych poriadkov.

Administratívna záťaž spojená s vypracovaním správy o uplatňovaní smernice by sa po predĺžení časového intervalu predkladania správ na päť rokov znížila na sumu 11 000 EUR ročne.

5.4. Možnosť 4: Podporiť ratifikáciu a vykonávanie dohovoru UNESCO z roku 1970 členskými štátmi

Komisia by spustila kampaň na zvýšenie záujmu a informovanosti členských štátov, ktoré ešte nepodpísali dohovor a/alebo netransponovali dohovor do svojho vnútroštátneho právneho poriadku.

Vykonávaním dohovoru všetkými členskými štátmi by sa rozšíril systém zavedený smernicou o doplnkový mechanizmus uplatňovania nárokov, ktorým by sa zaistilo i) širšie vymedzenie predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré by mali byť navrátené, ii) viac času na podanie žiadosti o navrátenie a iii) posilnenie spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi.

Táto možnosť by mala pozitívny vplyv na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu a boj proti nemu, pretože dohovorom sa ustanovujú mechanizmy umožňujúce čeliť tomuto nedovolenému obchodovaniu, akými sú najmä zriadenie osobitných vnútroštátnych služieb alebo povinnosť obchodníkov s umením viesť register pôvodu predmetov. Je však ťažké predpokladať, kedy dôjde k týmto ratifikáciám a/alebo prijatiu vnútroštátnych zákonov, ktorými sa bude dohovor transponovať.

Touto možnosťou by sa nevyriešili všetky problémy týkajúce sa navrátenia predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“, pretože dohovor umožňuje členským štátom navrátenie predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré boli nezákonne vyvezené, iba vtedy, keď je to zlučiteľné s právnym poriadkom štátu, kde sa predmet nachádza. Pokiaľ ide o odškodnenie vlastníka, pri tejto možnosti sa predpokladá, že žiadajúci štát zaplatí odškodnenie osobe, ktorá

je nadobúdateľom tohto predmetu konajúcim v dobrej viere alebo ktorá legálne nadobudla vlastníctvo k tomuto predmetu. Počas verejných konzultácií 16 % účastníkov verejného sektora a 27 % účastníkov súkromného sektora sa vyslovilo za túto možnosť v prospech zvýšenia počtu prípadov navrátenia predmetov národného kultúrneho bohatstva.

Podľa dostupných informácií by minimálne náklady na kampaň na zvýšenie záujmu a informovanosti vo všetkých členských štátoch predstavovali 500 000 EUR až 1 milión EUR.

Povinnosť vypracovať správu o uplatňovaní smernice by viedla k tomu, že administratívna záťaž spojená s touto možnosťou by bola rovnaká ako v prípade základného scenára.

6. POROVNANIE MOŽNOSTÍ POLITIKY

Nasledujúca porovnávacia tabuľka obsahuje zhrnutie kvalitatívnych vplyvov jednotlivých možností politiky:

Porovnávacia tabuľka možností politiky

	Možnosť 1 Žiadna zmena	**Možnosť 2** Podporiť používanie spoločného nástroja ústrednými orgánmi	**Možnosť 3** Revidovať smernicu 93/7/EHS	**Možnosť 4** Podporiť členské štáty v ratifikácii a vykonávaní dohovoru UNESCO
Zvýšenie počtu prípadov navrátenia	0	+	++	+
Zníženie nákladov na navrátenie	0	+	++	0
Účinnosť	0	+	++	+
Efektívnosť	0	+	++	-
Súlad s ostatnými politikami Únie	0	+	++	+

Pozn. : poznámka : veľmi pozitívny (++), pozitívny (+), žiadny (0), negatívny (–).

- Možnosť 1, ktorá predstavuje súčasný právny stav, by sa mala zamietnuť. Hodnotenie smernice 93/7/EHS totiž ukázalo jej obmedzenú účinnosť v dosahovaní navrátenia predmetov označených ako „národné kultúrne bohatstvo“.
- Možnosť 2 by bola účinnejšia z hľadiska zvýšenia počtu prípadov navrátenia a najmä navrátenia na základe mimosúdnej dohody vďaka lepšiemu uplatňovaniu smernice.

Táto možnosť sa takisto zdá byť efektívna, pretože väčšina nákladov na informačný systém o vnútornom trhu by sa hradila z rozpočtu Únie. Táto možnosť by bola v súlade so stratégiou na zlepšenie riadenia vnútorného trhu prostredníctvom intenzívnejšej administratívnej spolupráce a zároveň by bola v súlade s odporúčaním Rady Európskej únie zo zasadnutia z 13. a 14. decembra 2011 prijať opatrenia na podporu opatrení členských štátov v prospech ochrany ich kultúrneho dedičstva.

Táto možnosť by vďaka zjednodušeniu zberu údajov potrebných na vypracovanie správ o uplatňovaní smernice viedla k zníženiu administratívnej záťaže o 50 %, čo by znamenalo zníženie približne o 9 000 EUR ročne oproti 18 000 EUR v prípade základného scenára.

- Možnosť 3 sa javí ako najúčinnejšia z hľadiska zvýšenia počtu prípadov navrátenia a zníženia nákladov naň.

Smernica by sa zmenila a doplnila tak, aby sa rozšíril rozsah jej pôsobnosti na všetky predmety označené ako „národné kultúrne bohatstvo“, v dôsledku čoho by sa zrušila povinnosť zaradenia predmetu do niektorej z kategórií uvedených v prílohe k smernici, príslušnosti predmetu k verejným zbierkam alebo inventárom cirkevných inštitúcií. Okrem toho by žiadajúci členský štát mohol požiadať o navrátenie za výhodnejších podmienok a bol by povinný zaplatiť odškodnenie výhradne vlastníkom, ktorí dokážu, že pri nadobudnutí predmetu postupovali s riadnou starostlivosťou. Táto možnosť by preto mala osobitne pozitívny vplyv na členské štáty, ktorých kultúrne dedičstvo je nedovoleným obchodovaním najviac zasiahnuté.

Táto možnosť by zároveň bola v úplnom súlade s odporúčaniami Rady Európskej únie z decembra 2011 a zodpovedala by aj záverom, ku ktorým sa dospelo pri hodnotení smernice.

Revízia by takisto bola príležitosťou na zjednodušenie práva Únie v tejto oblasti prostredníctvom prepracovania smernice 93/7/EHS, zmenenej a doplnenej smernicami 96/100/ES a 2001/38/ES.

S voľbou tejto možnosti by v podstate boli spojené náklady na transpozíciu novej smernice, čím by sa smernica vzhľadom na sledované ciele veľmi zefektívnila.

Predĺžením časového intervalu predkladania správ o uplatňovaní smernice na päť rokov by sa znížila administratívna záťaž o sumu približne 7 000 EUR ročne, ktorá predstavuje rozdiel medzi sumami 18 000 EUR a 11 000 EUR.

- Možnosť 4 by bola účinná z hľadiska zvýšenia počtu prípadov navrátenia, ale nemala by žiadny vplyv na náklady na navrátenie.

Táto možnosť by bola v súlade s odporúčaním Rady Európskej únie z decembra 2011, aby členské štáty zvážili ratifikáciu dohovoru a vo väčšej miere spolupracovali s UNESCO v oblasti predchádzania nedovolenému obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty.

Odhadované náklady na spustenie kampane sa zdajú byť príliš vysoké vzhľadom na to, že splnenie cieľov je neisté. Ratifikácia a/alebo vykonávanie dohovoru členskými štátmi je totiž slobodným rozhodnutím každého členského štátu. Táto možnosť by okrem toho nemala žiadny vplyv na zníženie nákladov, najmä nákladov na odškodnenie vlastníka a nákladov spojených s administratívnou záťažou.

Na základe už uvedenej porovnávacej analýzy sa navrhuje zvoliť prístup spájajúci dve možnosti politiky, ktoré majú v najväčšej miere pozitívny vplyv z hľadiska zvýšenia počtu prípadov navrátenia a zníženia nákladov naň:

- Možnosť 3: Revízia smernice 93/7/EHS predovšetkým s cieľom rozšíriť rozsah jej pôsobnosti na všetky predmety označené ako „národné kultúrne bohatstvo“, predĺžiť lehotu na vykonanie kontroly a lehotu na uplatnenie nároku na navrátenie a zosúladiť podmienky týkajúce sa odškodnenia vlastníka.
- Možnosť 2: Podporiť používanie informačného systému o vnútornom trhu ústrednými orgánmi v záujme uľahčenia administratívnej spolupráce a konzultácií pri vykonávaní smernice.

Touto voľbou by sa vyhovelo výzve Rady Európskej únie z decembra 2011, aby sa podľa potreby prijali doplnkové opatrenia, a žiadostiam ústredných orgánov. Okrem toho tretina zástupcov verejných orgánov a inštitúcií sa počas verejných konzultácií vyjadrila, že uprednostňuje kombinovaný prístup.

Kombinovaným prístupom by sa umožnilo ešte väčšmi znížiť administratívnu záťaž súvisiacu s vypracovaním správy o uplatňovaní smernice na 5 500 EUR ročne v porovnaní s ročnou administratívnou záťažou 18 000 EUR v prípade základného scenára.

7. MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Uprednostňovaný prístup (spojenie možností 2 a 3) sa bude vykonávať v rámci návrhu na prepracovanie smernice 93/7/EHS, ktorý by Európsky parlament a Rada Európskej únie mali prijať v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

Systém monitorovania a hodnotenia novej smernice by bol v prvom rade založený na kontrole súladu vnútroštátnych opatrení na transpozíciou smernice, ktorú musí uskutočniť Komisia. Toto monitorovanie by sa doplnilo hodnotiacou správou o uplatňovaní novej smernice po uplynutí prvých piatich rokov jej uplatňovania. Komisia by túto správu vypracovala na základe päťročných správ členských štátov o uplatňovaní smernice a predložila by ju Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru.

Hodnotenie účinnosti revidovanej smernice sa bude uskutočňovať na základe celého radu ukazovateľov, napr. počtu konaní o navrátenie prebiehajúcich na vnútroštátnych súdoch, prípadov navrátenia na základe súdneho rozhodnutia a na základe mimosúdnej dohody alebo monitorovania žiadostí o administratívnu spoluprácu medzi ústrednými orgánmi.